

Datanotat om Erhvervsgrunduddannelsen (EGU) på Forberedende Grunduddannelse (FGU)

Baggrund

Erhvervsgrunduddannelsen (EGU) blev med Aftale om bedre veje til uddannelse og job et spor på Forberedende Grunduddannelse (FGU). En opgørelse fra Børne- og Undervisningsministeriet i 2020 viste, at aktiviteten på EGU var 2 pct. mod en forventet aktivitet i reformøkonomien på 11 pct. Der er altså sket et markant fald i aktiviteten på sporet siden, EGU blev en del af FGU.

EGU er et vigtigt tilbud for de unge, som umiddelbart ikke kan komme ind på en ordinær uddannelse, og som ønsker en praktisk baseret uddannelse med vægt på praktik i virksomheder og mindre skoleundervisning.

For at undersøge og understøtte arbejdet med EGU-sporet har FGU Danmark nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for FGU-institutionerne, kommunerne og arbejdsmarkedets parter, som har samarbejdet om at beskrive udfordringer og mulige løsningsforslag i forhold til arbejdet med EGU-sporet.

I forbindelse med arbejdsgruppens arbejde har FGU Danmarks gennemført en undersøgelse om EGU-sporet blandt FGU-institutionerne. Dette notat præsenterer EGU-sporet med afsæt i den indsamlede data.

Indhold

Baggrund	1
Datakilder	2
Nøgletal for EGU	2
Hvad er EGU	3
Eleverne på EGU.....	3
Samarbejde mellem den kommunale ungeindsats (KUI) og FGU.....	4
FGU-institutionens opgaver i forbindelse med EGU-elevs praktik.....	4
Kommunale praktikpladser	4
Brancher	5
Skoleforløb og kombinationsforløb	5
Virksomhedspraktik	6
Udbud af faglige temaer til EGU-elever	7
Elever på andre spor, som burde gå på EGU	7
Økonomi til EGU.....	8

Datakilder

Den fremlagte data i dette notat bygger primært på følgende datakilder:

- Undersøgelse blandt FGU-institutionerne om EGU i februar 2021 gennemført af FGU Danmark. 25 af de 27 FGU-institutioner har besvaret undersøgelsen.
- Data fra uddannelsesstatistik.dk

Derudover er der anvendt data fra øvrige undersøgelser gennemført af FGU Danmarks blandt FGU-institutionerne til sammenligning af data.

Nøgletal for EGU

Aktivitet <i>Februar 2021</i>	<ul style="list-style-type: none">• ca. 6 pct. af eleverne på FGU
Alder <i>3. kvartal 2019 - 2. kvartal 2020</i>	<ul style="list-style-type: none">• 15-19 år: 54 pct.• 19-25 år: 43 pct.
Køn <i>3. kvartal 2019 - 2. kvartal 2020</i>	<ul style="list-style-type: none">• Kvinder: 33 pct.• Mænd: 67 pct.
Ordblindhed <i>Februar 2021</i>	<ul style="list-style-type: none">• 31,6 pct. af EGU-eleverne
Dansk som andetsprog <i>Februar 2021</i>	<ul style="list-style-type: none">• 3,08 pct. af EGU-eleverne
Praktikopsøgende indsats <i>Februar 2021</i>	<ul style="list-style-type: none">• 14 af 25 FGU'er har fået uddelegeret opgaven fra KUI• 33 kommuner har uddelegeret den praktikopsøgende indsats
Kommunale praktikpladser <i>Februar 2021</i>	<ul style="list-style-type: none">• Hos 15 af 25 FGU'er stiller alle samarbejdskommuner egne praktikpladser til rådighed
Skoleforløb under EGU <i>Februar 2021</i>	<ul style="list-style-type: none">• På 2 institutioner gennemføres al skoleundervisning på FGU-institutionen
Udbud af fagligt tema <i>Februar 2021</i>	<ul style="list-style-type: none">• 24 af 25 FGU'er har EGU-elever med et fagligt tema, som ikke udbydes på institutionen

Hvad er EGU

EGU er en aftalebaseret virksomhedspraktik, der veksler mellem 1/3 skoleforløb og 2/3 praktik i en virksomhed, hvor eleven opnår kendskab til arbejdsfunktioner og viden, færdigheder og kompetencer, der er relevante og efterspurgt på arbejdsmarkedet.

EGU er målrettet unge i alderen 15-25 år, der ønsker beskæftigelse og/eller eventuelt fortsætte i en erhvervsuddannelse.

Eleverne på EGU

EGU er målrettet unge i alderen 15-25 år, der ønsker beskæftigelse og eventuelt at fortsætte i en erhvervsuddannelse, hvilket er beskrevet i aftalen om "Bedre veje til uddannelse og job".

En opgørelse udarbejdet af Børne- og Undervisningsministeriet i efteråret 2020 viste, at aktivitetsniveauet på EGU-sporet på dette tidspunkt var 2 procent mod en forventet aktivitet på 11 procent i reformøkonomien.

Den gennemførte undersøgelse blandt FGU-institutionerne i februar 2021 viser, at de 25 FGU-institutioner til sammen havde 710 elever på den nye EGU-ordning. Sammenholdes dette tal med det samlede elevtal på FGU-institutionerne i januar 2021¹, udgør EGU-eleverne nu ca. 6 procent af det samlede elevtal.

Data om elevtilgangen på FGU i perioden 3. kvartal 2019 – 2. kvartal 2020 viser, at ca. 54 pct. af eleverne på EGU i perioden var i aldersgruppen 15-19 år, mens ca. 43 pct. af eleverne i perioden var i aldersgruppen 19-25 år. Når det kommer til fordelingen mellem mænd og kvinder på EGU viser tilgangstallene, at EGU-eleverne i samme periode fordelte sig med 33 pct. kvinder og 67 pct. mænd².

FGU-institutionerne beskriver i den gennemførte undersøgelse eleverne på EGU-sporet som elever, der lærer bedst gennem praktisk arbejde, og som hellere vil arbejde end at gå i skole, og at mange af eleverne ikke lever op til adgangskravene til en erhvervsuddannelse enten pga. faglige, sociale eller personlige udfordringer. I den forbindelse beskrives eleverne ofte som skoletrætte og med negative erfaringer med skolegang, der giver modstand mod at gå i en traditionel skole.

FGU-institutionerne peger i den forbindelse på, at EGU-eleverne er kendetegnet ved at have sociale og personlige udfordringer og diagnoser, fx ordblindhed og ADHD. Den gennemførte undersøgelse viser, at 344 af EGU-eleverne på FGU-institutionerne er testet ordblinde. Det svarer til 31,56 pct. af EGU-eleverne på de 25 institutioner, der har besvaret undersøgelsen³.

¹ Samlet elevtal i januar 2021: 11.590. Tal indsamlet blandt alle FGU-institutionerne af FGU Danmark i januar 2021

² <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/158.aspx>

³ Det vides dog ikke, hvor stor en andel af det samlede antal EGU-elever, der er testet for ordblindhed, hvorfor tallet kan være større.

Dertil viser undersøgelsen, at 3,08 pct. af EGU-eleverne har dansk som andetsprog⁴. Den lave andel EGU-elever med dansk som andetsprog kan skyldes Integrationsuddannelsen (IGU), der er en treårig forsøgsordning med et supplement til virksomhedspraktik, løntilskud og opkvalificering for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge.

Samarbejde mellem den kommunale ungeindsats (KUI) og FGU

Det fremgår af FGU-loven og KUI-loven, at det er kommunens ansvar at tilvejebringe praktikpladser til unge på EGU. KUI kan dog uddelegere opgaven med at finde virksomhedspraktik til en FGU-institution. Det er kun opgaven, der kan uddelegeres. Det overordnede ansvar for den unge ligger i KUI.

Den gennemførte undersøgelse viser, at 14 af de 25 FGU-institutioner har fået uddelegeret den praktikopsøgende indsats fra en eller flere af samarbejdskommunerne. Heraf har 9 af institutionerne en samarbejdsaftale med alle samarbejdskommuner, mens 5 af institutioner har aftale med nogle af samarbejdskommunerne. I alt har 33 kommuner uddelegeret den praktikopsøgende indsats.

Organiseringen af samarbejdet mellem FGU og KUI er dermed meget forskellig og kan også variere fra FGU-skole til FGU-skole under den enkelte FGU-institution.

FGU-institutionens opgaver i forbindelse med EGU-elevs praktik

Uanset om FGU-institutionen varetager opgaven med at tilvejebringe praktikpladser for KUI eller ej, har FGU-institutionen ansvaret for at følge op på elevens forløbsplan, samarbejdet med virksomheden og KUI samt tilrettelæggelse af prøve mv. Det omfatter bl.a. kontinuerlig kontakt til elev og arbejdsgiver under praktikken, generel opfølgning og kobling mellem praktikken og skoleforløb, besøg på praktikpladsen, afklaring af behov for kurser mv., opdatering af forløbsplaner, løbende klargøring til evt. prøve, koordinere og planlægge skoleophold, eventuel mentorordning og SPS, hjælp til transport mv.

Kommunale praktikpladser

EGU-elever kan både komme i virksomhedspraktik kommunalt eller i private virksomheder.

I den gennemførte undersøgelse har 23 af de 25 FGU-institutioner svaret, at alle eller nogle af deres samarbejdskommuner stiller egne praktikpladser til rådighed, heraf 15 institutioner, hvor

⁴ Sammenholdt med indsamlede tal i blandt 22 FGU-institutionerne i november 2020. Der skal dermed tages forbehold for variationen i antal besvarelser samt tidspunktet for besvarelsen.

alle samarbejdskommuner stiller egne praktikpladser til rådighed og 8 institutioner, hvoraf kun nogle af samarbejdskommunerne gør.

I den forlængelse viser undersøgelsen, at kommunerne oftest stiller kommunale praktikpladser til rådighed inden for SOSU-området, pædagogik, ejendomsservice, køkken og håndværk.

Brancher

Den gennemførte undersøgelse viser, at EGU-eleverne primært er i praktik inden for nedenstående områder (i vilkårlig rækkefølge):

- Transport, lager og logistik
- Skov- og landbrug, gartner
- Butik, detailhandel, service
- Pædagogik, SOSU, ældrepleje
- Tømrer, murer, smed, brolægger/anlægsgartner, stilladsarbejde, VVS
- Ejendomsservice- og teknik, rengøring
- Køkken og kantine
- Produktionsvirksomheder
- Autolakerer og klargøring af biler
- Genbrug

Skoleforløb og kombinationsforløb

Undervisningen på EGU er fordelt på 1/3 skoleforløb og 2/3 virksomhedspraktik. Undervisningen i skoleforløbet kan også kombineres med elementer fra kompetencegivende ungdomsuddannelser og arbejdsmarkedsuddannelser gennem kombinationsforløb. Her kan eleven fx tage dele af en erhvervsuddannelse eller et certifikatkursus, som er nødvendigt for arbejdet i virksomhedspraktikken. Kombinationsforløb kan vare op til 1/3 af EGU-forløbets samlede varighed, således at det i nogle tilfælde kan udgøre hele skoleforløbet.

Den gennemførte undersøgelse viser, at det er meget forskelligt, hvordan FGU-institutionerne organiserer skoleforløbene, og at de i høj grad organiseres ud fra den enkelte elevs forløb i et samarbejde mellem elev, EGU-vejleder og virksomhed.

Størstedelen af institutionerne organiserer skoleforløbene, så eleverne dels modtager undervisning i fx dansk og matematik på FGU-institutionen og derudover er i kombinationsforløb.

Det er også meget forskelligt om EGU-eleverne samles på hold til skoleforløbet på institutionen, eller om eleven kobles individuelt på et PGU-hold. Dette afhænger af, hvor mange EGU-elever institutionen har, samt hvilket fagligt tema den enkelte EGU-elev har. Det er således kun institutioner med mange EGU-elever inden for samme faglige tema (branche), som har mulighed

for at lægge EGU-elevernes skoleforløb samtidig, så de udgør et hold. På alle institutioner fordeler EGU-elevernes sig typisk på mange forskellige brancher (faglige temaer), og derfor er det stort set umuligt (eller overordentligt svært) at få til at løbe rundt, da det kræver, at der er ekstra ressourcer til rådighed, fx lærerkræfter, lokaler mv. På den måde stiller skoleforløbsdelen på EGU krav til FGU-institutionernes kapacitet, da institutionen hele tiden skal have en plads stående, selv om eleven er i praktik, kombinationsforløb samtidig med, at det stiller store krav til lærernes ift. at undervisningsdifferentiering mv.

To institutioner angiver, at al undervisning i skoleforløbet foregår på FGU-institutionen. Her samles EGU-eleverne på et eller flere hold og modtager undervisningen.

Som del af EGU er det desuden muligt at tilrettelægge kombinationsforløb på højskoler, hvor eleven kan opnå styrkede kompetencer i almene fag, fx dansk/dansk som andetsprog og opnå sociale og personlige kompetencer, der gør dem i stand til at gennemføre en EGU.

To FGU-institutioner nævner, at de har få elever på højskoleophold. I den forlængelse nævnes det, at det forringer elevens mulighed for højskoleophold, da eleven selv skal stå for udgifterne hertil. Denne udfordring er netop blevet imødekommet med indførslen af en forsøgsordning, hvor FGU-institutioner kan få refusion fra staten for udgifter til elevbetaling i forbindelse med EGU-elevs højskoleophold inden for den afsatte økonomiske ramme. Ordningen løber fra 1. august 2021 til og med 2022.

Ordningen gør sig ikke gældende ved udgifter forbundet med elevs ophold på skolehjem, hvor FGU-eleven selv skal dække udgifterne. FGU-elever kan bo på skolehjem, fx under kombinationsforløb, hvis eleven bor langt fra det sted, hvor uddannelsesstedet ligger.

Virksomhedspraktik

Under elevens virksomhedspraktik modtager eleven løn fra virksomheden på baggrund af en praktikaftale. Når praktikaftalens arbejdsområde og funktioner er omfattet af en kollektiv overenskomst, gælder overenskomsten for aftalens løn- og arbejdsvilkår. Hvis praktikaftalens arbejdsområde og funktioner ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst, skal løn- og arbejdsvilkårene svare til de sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende arbejde.

En sammenligning af lønniveauerne for hhv. EGU- og EUD-elever viser, at lønniveauet for EGU- og EUD-elever på flere områder varierer, og at lønniveauet for EGU-elever i nogle tilfælde er højere. Inden for Bygge og Anlæg er lønniveauet for EGU-elever over 18 år fx ca. 5.000 kr. højere end EUD-elever, hvor lønniveauet ligger på niveau med EGU-elever under 18 år⁵.

⁵ <https://www.bygud.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/toemrer/loen/> og <https://3fuddannelsesnyt.dk/erhvervsuddannelser/egu/>

Kan der ikke findes praktik eller mister eleven sin praktikplads, kan der etableres virksomhedspraktik på FGU-institutionen (værkstedsskole). Kommunen afholder udgifterne til virksomhedspraktik på FGU-institutionen svarende til de faktiske udgifter ved virksomhedspraktikken på institutionen.

Ingen institutioner angiver at have værkstedsskoleforløb i den gennemførte undersøgelse. Én institution skriver, at eleven i stedet kommer på PGU-sporet, da KUI ellers skal betale 100 pct. af udgifterne til værkstedsskolen⁶.

Udbud af faglige temaer til EGU-elever

For elever i EGU gælder, at de kan vælge mellem alle de faglige temaer, også selvom FGU-skolen, som eleven er tilknyttet, ikke udbyder det pågældende faglige tema. Af vejledningen til FGU-loven og bekendtgørelser fremgår det, at *"Hvis skolen har en egu-elev inden for et fagligt tema, som skolen ikke har faglige kompetencer til at undervise i, skal skolen tilvejebringe de faglige kompetencer, fx gennem samarbejde med en anden skole"*.

Den gennemførte undersøgelse viser, at 24 af de 25 FGU-institutioner har EGU-elever, som har et fagligt tema, som ikke udbydes af institutionen. FGU-institutionerne løser fx dette ved at etablere skoleforløb uden for FGU-institutionen, hvor der indgås samarbejde mellem FGU og andre lokale skoler, som kan tilbyde eleven de nødvendige fag og kurser. Derudover etableres kombinationsforløb på erhvervsskoler og AMU-kurser.

En institution angiver i undersøgelsen, at de har svært ved at organisere skoleforløb i de faglige temaer, som ikke udbydes af institutionen, da der er sparsomt udbud af AMU-kurser og ikke mulighed for samarbejde med områdets erhvervsskoler.

Elever på andre spor, som burde gå på EGU

Det fremgår af vejledningen til FGU-loven og bekendtgørelsen, at en EGU-elev kan begynde på PGU-sporet og/eller komme i erhvervstræning, hvis der ikke kan findes en praktikplads:

"Hvis der ikke ved uddannelsens begyndelse foreligger en aftale med en virksomhed om en praktikaftale, skal denne etableres så hurtigt som muligt (...). Hvis den unge endnu ikke har en praktikaftale, og der er opstart på sporene, kan den unge eventuelt begynde i PGU-sporet for så at overgå til egu-sporet når praktikpladsen er fundet" og

"I egu kan der indgå erhvervstræning, hvis institutionen vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt for eleven. Det kan fx være tilfældet, hvis eleven endnu ikke har fået en praktikplads. Eleven kan højst deltage i erhvervstræning i op til to uger af gangen og højst fire uger pr. halvår".

⁶ Der er ikke blevet spurgt direkte til brugen af værkstedsskole i den gennemførte undersøgelse.

Den gennemførte undersøgelse viser, at 24 af de 25 FGU-institutioner har flere elever, som går på AGU- eller PGU-sporet, som burde gå på EGU-sporet. Ifølge FGU-institutionerne skyldes dette primært manglende praktikpladser, manglende mødestabilitet og manglende brancheafklaring, da 14 dages erhvervstræning ikke vurderes at være nok til, at den unge bliver afklaret.

For elever på EGU-sporets højeste niveau kan KUI i særlige tilfælde forlænge virksomhedspraktikken, så elevens samlede uddannelsesforløb forlænges med op til et år. Dette afhænger således af kommunens mulighed/ holdning til yderligere bevilling til forlængelse af forløbet.

Økonomi til EGU

Nedenstående tabel viser de dele af taxametersystemet på FGU-området, hvor der er afvigelser mellem de tre spor.

	EGU	AGU	PGU
Ordinært tilskud (pr. årselev)	84.120 kr. (når eleven er på skoleforløb)	84.120 kr. (hele forløbet)	84.120 kr. (hele forløbet)
Vejledningstilskud	15.910 kr. (pr. påbegyndt EGU-forløb)	0 kr.	0 kr.
Kombinationsforløb	0 kr.	41.720 kr.	41.720 kr.
Udslusningstaxameter*	15.910 kr.	15.910 kr.	15.910 kr.

*Tilskuddet ydes, når institutionen har dokumentation for, at deltageren har været i gang med en tilskudsberettigende aktivitet i 12 uger inden for en periode på 4 måneder efter forløbet.

Som tabellen viser, modtager FGU-institutionerne mindre taxameter for EGU-elever end elever på AGU- og PGU-sporet. EGU-eleven er kun på skoleforløb 1/3 af tiden, og FGU får derfor 1/3 af tilskuddet i forhold til hvis eleven går på PGU eller AGU sporet. Denne skævhed bliver forværret af at FGU'en ikke modtager tilskud, når EGU-eleven er i kombinationsforløb (modsat PGU- og AGU-elever).

Der gives i dag taxameter til kombinationsforløb på AGU- og PGU-sporet på 41.720 kr. pr. årselev. Dette taxameter gives ikke til EGU-elever.

Gammel vs. ny EGU-ordning

Nedenstående oversigt viser for udvalgte emner forskellen mellem EGU-forløb efter den gamle ordning (påbegyndt før 1. august 2019) og EGU-sporet i FGU (fra og med 1. august 2019).

	Egu – gammel ordning (før 1. august 2019)	Egu-sporet i FGU (fra og med 1. august 2019)
Ansvar for tilrettelæggelse af uddannelsesforløbet	Kommune	FGU-institution
	Eventuelt delegeret til en produktionsskole	
Ansvar for vejledning gennem forløbet	Kommune	FGU-institution
	Eventuelt delegeret til en produktionsskole	
Ansvar for at finde praktikplads	Kommune	Kommune
	Eventuelt delegeret til en produktionsskole	Eventuelt delegeret til en FGU-institution
Ansvar for at følge eleven i virksomhedspraktik	Kommune	FGU-institution
	Eventuelt delegeret til en produktionsskole	
Underskrivelse af praktikaftale	<ul style="list-style-type: none"> Virksomhed og elev Godkendes af kommune 	<ul style="list-style-type: none"> Virksomhed og elev Godkendes af kommune
	<ul style="list-style-type: none"> Virksomhed og elev Godkendelse eventuelt delegeret til produktionsskole 	<ul style="list-style-type: none"> Virksomhed og elev Godkendelse eventuelt delegeret til FGU-institution
Finansiering af kombinationsforløb	<ul style="list-style-type: none"> Skoledelen finansieres som fastsat i den for den pågældende uddannelse gældende lovgivning. Kommunen kan finansiere udgifter til særlige undervisningsforløb mv. og eventuel deltagerbetaling 	<ul style="list-style-type: none"> Skoledelen finansieres som fastsat i den for den pågældende uddannelse gældende lovgivning. FGU-institutionen finansierer som hovedregel eventuel deltagerbetaling til undervisning (ikke kost og logi)
Udbetaling af skoleydelse	Kommune	FGU-institution
Administrativt system	Egu-portalen	FGU-institutionens administrative system

Nedenstående tabel viser særlige regler for EGU-sporet i FGU

	FGU-elever i agu- og pgu-sporet	FGU-elever i egu-sporet
Særligt tilskud til FGU-institutionen når eleven er i kombinationsforløb	Ja	Nej
Særligt vejledningstilskud	Nej	Ja
Kombinationsforløb	Som hovedregel max 5 uger af det samlede undervisningsforløb	Kun begrænset af fordelingen mellem 1/3 skoleundervisning og 2/3 virksomhedspraktik
Prøveform	Institutionen afholder prøver i overensstemmelse med de regler herom, der er fastsat i læreplaner og fagbilag for uddannelsen	Institutionen kan beslutte, at elever på erhvervsgrunduddannelsen skal aflægge prøver i faglige temaer som en praktisk prøve over flere dage, selvom prøveformen ikke fremgår af fagbilaget